

Research Article

THE DEVELOPMENT OF A TRAINING CURRICULUM FOR ENHANCING SPEECH
LANGUAGE AND COMMUNICATION SKILLS FOR PARENTS OF
CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS BASED ON PROBLEM-BASED
LEARNING AND COACHING AND MENTORING

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร
สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง

Received: January 23, 2026

Revised: February 24, 2026

Accepted: March 4, 2026

Anucha Phoommisittiporn^{1*}

อนุชา ภูมิสิทธิพร^{1*}

¹Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding Author, E-mail: Anucha.pho@psru.ac.th

Abstract

The purposes of this study are to: 1) investigate the fundamental information necessary for development of a training curriculum, 2) develop the training curriculum, 3) implement the training curriculum, and 4) evaluate the training curriculum. The participants were 30 Parents of Children with Special Needs in Phitsanulok Province, who were selected using purposive sampling. The instrument used in this study included the Training Curriculum. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test. The findings can be summarized as follows: 1) The study of foundational information indicated that the problems and needs related to the enhancement of Speech Language and Communication Skills among Parents of Children with Special Needs were, overall, at the highest level. And the content of the training curriculum should comprehensively cover both theoretical knowledge and practical skills, and the development of the training curriculum should focus on promoting Problem-based Learning and Coaching and Mentoring. 2) The training curriculum comprises five components: principles, objectives, content, training activities, and assessment and evaluation. It was developed based on promoting Problem-based Learning and Coaching and Mentoring. The results of the quality

evaluation showed that the training curriculum was rated at the highest level of appropriateness. 3) The experimental results indicated that, after the implementation of the training curriculum, parents of children with special needs demonstrated competencies and assessment results in promoting speech, language, and communication skills that were significantly higher than the pre-test scores, with statistical significance at the .05 level, and 4) The results of the training curriculum evaluation indicated that, overall, the quality of the training curriculum in terms of context, input, process, and product was at the highest level.

Keywords: Training Curriculum, Speech Language and Communication Skills, Parents of Children with Special Needs, Problem-Based Learning, Coaching and Mentoring

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ 4) ประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน เครื่องมือ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมฯ ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า 1.1) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีปัญหาและความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 1.2) เนื้อหาสาระในหลักสูตรฝึกอบรมฯ ควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ และทักษะเชิงปฏิบัติ รวมทั้งควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง 2) หลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการอบรม และการวัดและประเมินผล ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง และผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า โดยรวมทั้งฉบับมีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) หลังการใช้หลักสูตรฯ ความสามารถและผลการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีระดับคุณภาพในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม ทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ การเข้าสังคม และการพัฒนาศักยภาพของเด็กทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Children with Special Needs) ซึ่งมักประสบปัญหาในการสื่อสาร การเข้าใจภาษา และการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ความบกพร่องทางการสื่อสารเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ ทั้งทางสังคม อารมณ์ และการเรียนรู้ (Paul and Norbury, 2012) ดังนั้นการส่งเสริมทักษะทางการพูดและภาษาอย่างเป็นระบบจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมของเด็กกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีทักษะการสื่อสารที่ยั่งยืนและต่อเนื่องนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองในฐานะผู้ใกล้ชิดที่สุดและมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน (Dunst et al., 2007) แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ผู้ปกครองจำนวนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เหมาะสมในการกระตุ้น

พัฒนาการด้านการพูดและภาษาให้กับบุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพ (Kashinath et al., 2006) จึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมหรือโปรแกรมที่มุ่งส่งเสริมสมรรถนะของผู้ปกครองในด้านนี้โดยเฉพาะ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูดและภาษามักดำเนินการในรูปแบบการบรรยาย การให้คำปรึกษารายบุคคล การแจกเอกสาร หรือการสาธิตเทคนิคระหว่างการบำบัด ซึ่งเน้นการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะความบกพร่องและแนวทางกระตุ้นพัฒนาการ แม้แนวทางดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจแต่ยังคงเป็นการให้ข้อมูลมากกว่าการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้ปกครองขาดความมั่นใจ โอกาสฝึกปฏิบัติจริง และการได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ผลลัพธ์ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความยั่งยืนของการพัฒนาเด็กยังไม่น่าพึงพอใจ ดังนั้นการเสริมสร้างสมรรถนะผู้ปกครองจะเกิดประสิทธิผลมากขึ้นเมื่อมีการสอนงาน การฝึกปฏิบัติจริง และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มากกว่าการให้ข้อมูลเพียงอย่างเดียว (Dunst et al., 2007)

ในขณะที่เดียวกันกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้ปกครองควรอยู่บนแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละครอบครัว แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้จริง โดยเฉพาะในการฝึกอบรมผู้ใหญ่และผู้ปกครองที่ต้องเผชิญสถานการณ์จริงในการดูแลบุตรที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาจริง (Real-life Problems) โดยใช้ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงานร่วมกัน (Hmelo-Silver, 2004) แนวคิดนี้แตกต่างจากการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยตรง แต่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed Learner) และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยสำหรับบริบทของ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้ปกครองมักต้องเผชิญกับสถานการณ์จริงที่ซับซ้อนในการสื่อสารและส่งเสริมพัฒนาการของบุตร เช่น การจัดการพฤติกรรมการสื่อสาร การกระตุ้นการพูดในชีวิตประจำวัน หรือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้ภาษา การใช้สถานการณ์ปัญหาจริงเป็นฐานในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้ปกครองสามารถ ฝึกคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เพื่อเลือกแนวทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับบริบทของบุตรแต่ละคน อันจะส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น การสะท้อนคิด (Reflection) และการประยุกต์ความรู้ในบริบทจริง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนา ทักษะทางการพูดและการสื่อสารของผู้ปกครองเอง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการอธิบาย การตั้งคำถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับเด็ก (Barrows, 1996; Savery, 2015) ด้วยเหตุนี้ แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงถือเป็นแนวทางที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองในฐานะ “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของบุตร (Parent as Facilitator)” และช่วยสร้างการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพิเศษยุคใหม่ที่มีส่วนร่วมของครอบครัวและการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างรอบด้านและยั่งยืน ดังนั้นแม้แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะช่วยส่งเสริมการคิด วิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง แต่ในบริบทของการพัฒนาผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษยังพบปัญหาสำคัญ กล่าวคือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมักมุ่งเน้นกระบวนการคิดและการแสวงหาความรู้เป็นหลัก แต่ไม่ได้ให้การฝึกปฏิบัติอย่างใกล้ชิด การสังเกตพฤติกรรมจริงในบริบทครอบครัว หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่อง จึงอาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงปฏิบัติและความมั่นใจของผู้ปกครอง สอดคล้องกับ Rush and Sheldon (2019) ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสอนงานที่มีความเป็นระบบ การสะท้อนผล และการติดตามต่อเนื่องในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ลึกและยั่งยืนมากกว่า ดังนั้นการบูรณาการแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงจึงมีความจำเป็นเพื่อเติมเต็มข้อจำกัดของการเรียนรู้ที่เน้นปัญหาเป็นฐานละตอบโจทย์การพัฒนาทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างแท้จริง

นอกจากนี้การเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring Approach) เป็นกระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยมุ่งเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะ และความมั่นใจของผู้เรียนผ่านความสัมพันธ์แบบร่วมมือ (Collaborative Relationship) ระหว่างผู้ชี้แนะและผู้รับการสอนงาน โดยมีการให้คำแนะนำ การสะท้อนคิด (Reflection) และการส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Knight, 2007; Rush & Sheldon, 2019) สำหรับบริบทของการศึกษาพิเศษการใช้แนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ปกครองมักต้องเผชิญกับความท้าทายในการส่งเสริมทักษะการพูด และการสื่อสารของบุตร เช่น การเข้าใจสัญญาณการสื่อสารของเด็ก การใช้เทคนิคการโต้ตอบที่เหมาะสม หรือการจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การได้รับการสอนงานจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น ครูการศึกษาพิเศษหรือนักแก้ไขการพูด ช่วยให้ผู้ปกครองได้รับการฝึกฝนเชิงปฏิบัติ (Hands-on Practice) และคำแนะนำเฉพาะบุคคล (Individualized Feedback) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร (Roberts and Kaiser, 2011) โดยกระบวนการสอนงาน (Coaching) ในการศึกษาพิเศษมักเน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การสังเกต (Observation) การร่วมวางแผน (Joint Planning) การลงมือปฏิบัติ (Practice) การสะท้อนผล (Reflection) และการให้คำแนะนำ (Feedback) (Rush & Sheldon, 2019) กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้เชิงลึกจากประสบการณ์จริง พัฒนา ทักษะการพูดและการสื่อสารของตนเอง ทั้งในด้านการอธิบาย การให้กำลังใจ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับบุตร ในอีกมิติหนึ่งกระบวนการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) มีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้ปกครอง โดยผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา สนับสนุนด้านอารมณ์ และเป็นแบบอย่างในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมกับเด็ก (Rhodes, 2005) ความสัมพันธ์เชิงบวกนี้ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการนำกลยุทธ์ทางการสื่อสารไปใช้ต่อเนื่องในชีวิตประจำวัน

ประกอบกับจากการศึกษาความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างเป็นระบบและมีโครงสร้างชัดเจนช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้ปกครองสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำเทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ ไปใช้กับบุตรหลานได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสามารถช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษา การสื่อสาร และพฤติกรรมการสื่อสารของเด็กได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมจึงมีความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการดูแลและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Buschmann et al., 2015; Kasari et al., 2010)

ดังนั้น จากความสำคัญดังที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปเป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง ศักยภาพของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

4. เพื่อประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ เป็นการดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลกที่เข้ารับการศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม จำนวน 174 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่เข้ารับการศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม จำนวน 101 คน ที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1.1) เป็นบิดา หรือมารดา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัวซึ่งบิดาหรือมารดาตามหมายให้ดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือ 1.2) มีบุตรหลานเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีปัญหาทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร 1.3) มีบุตรหลานกำลังศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อมในเขตจังหวัดพิษณุโลก และ 1.4) ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิจัย พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 101 ชุด และได้รับการส่งกลับคืนมา จำนวน 95 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.06 หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาคิดคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นแนวทางการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านละจำนวน 3 คน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์

การคัดเลือกดังนี้ เป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษา มีคุณวุฒิตะดับปริญญาโทขึ้นไปและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีคุณวุฒิตะดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 5 ปี ยกเว้นผู้ปกครองฯ ต้องเป็นผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิตะดับปริญญาตรีขึ้นไป รวมทั้งให้ความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้ปกครองควรได้รับการฝึกอบรมในส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการจัดบันทึกการสัมภาษณ์ และจัดพิมพ์ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ แล้วนำผลการสัมภาษณ์ส่งให้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตรวจทาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในขั้นตอนที่ 2 นี้เป็นการดำเนินการโดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบในการยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง และเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 15 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมฯ และแบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ แบบทดสอบวัดทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และแบบประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการพูด ภาษา และการสื่อความหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 2.1 หลักสูตรฝึกอบรมฯ มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการอบรม และการวัดและประเมินผล และแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสามารถสรุปขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างข้อตกลงและความเข้าใจร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจข้อมูลตนเอง ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนและการปฏิบัติ ขั้นตอนย่อยที่ 4.1 การนำเสนอปัญหา ขั้นตอนย่อยที่ 4.2 การกำหนดปัญหา ขั้นตอนย่อยที่ 4.3 การวางแผน ขั้นตอนย่อยที่ 4.4 การค้นคว้าหาคำตอบ ขั้นตอนย่อยที่ 4.5 การอภิปรายและสังเคราะห์ผล และขั้นตอนย่อยที่ 4.6 การสะท้อนและประเมินผล และขั้นตอนที่ 5

การสรุปและประเมินผล จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ดำเนินการประเมินคุณภาพของร่างหลักสูตรฝึกอบรมฯ ผลการประเมินความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.12 ถือว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ 2.2) เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำแนะนำการใช้หลักสูตรฝึกอบรม บทบาทของผู้สอนตามหลักสูตรฝึกอบรม บทบาทของผู้สอนงาน บทบาทของพี่เลี้ยง บทบาทของผู้เรียน การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ กำหนดการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรม และส่วนที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมฯ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 15 คน ดำเนินการประเมินคุณภาพของร่างเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ ผลการประเมินความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.06 ถือว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ 2.3) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายการประเมินแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า และส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 2.4) แบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายการประเมินแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า และส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 2.5) แบบทดสอบวัดทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารมีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ในแต่ละข้อ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ หลังจากนั้นดำเนินการหาค่าความยาก (Difficulty Index: p) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination: r) รวมทั้งหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR₂₀ ของ Kuder-Richardson ผลการหาค่าความยากมีค่าอยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.63 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.27 ถึง 0.60 และผลการหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 2.6) แบบประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เรียน และข้อมูลผู้ประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) ชื่อ-นามสกุลของผู้เรียน 2) ชื่อ-นามสกุลของผู้ประเมินคนที่ 1 3) ชื่อ-นามสกุลของผู้ประเมินคนที่ 2 และ 4) วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร โดยครอบคลุมกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งการวิเคราะห์ผู้เรียน การวางแผนกิจกรรมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การเลือกใช้เทคโนโลยี หรือสื่อการสอน และการรายงานผล ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดแบบเกณฑ์คุณภาพ (Scoring Rubric) มี 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ และหลังจากนั้นดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตหรือประเมิน (Inter-Observer Reliability: IOR) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต พบว่า ได้ร้อยละ 93.75 สรุปได้ว่าเชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ เป็นการดำเนินการเพื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมฯ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลก โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่เข้ารับการศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม จำนวน 101 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1.1 เป็นบิดาหรือมารดา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัวซึ่งบิดา หรือมารดาอบหมายให้ดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 1.2) มีบุตรหลานเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีปัญหาทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร 1.3) มีบุตรหลานกำลังศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อมในเขตจังหวัดพิษณุโลก และ 1.4) เป็นผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ยินยอมเข้าร่วมวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านกระบวนการสร้างและหาคุณภาพในขั้นตอนที่ 2 เรียบร้อยแล้วมาดำเนินการทดลองใช้ในขั้นตอนนี้ โดย 2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยหลักสูตรฝึกอบรมฯ และเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมฯ 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร และแบบประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร

3. วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design) ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ ก่อนการทดลองผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นดำเนินการสอนโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 วัน วันละ 8 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง และหลังการทดลองผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยทำการทดสอบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารด้วยแบบทดสอบฯ และทำการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารโดยใช้แบบประเมินความสามารถฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ รวบรวมแบบทดสอบฯ และแบบประเมินความสามารถฯ และทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถและจากการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบที และนำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วมาเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ การเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถและจากการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร โดยใช้สถิติทดสอบที (One Sample t-test) และการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (Dependent Sample t-test) รวมทั้งสถิติทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normality assumption) ก่อนการใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้แก่ $Z_{Skewness}$, $Z_{Kurtosis}$, และ Shapiro-Wilk

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่เข้ารับการศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม จำนวน 101 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีลักษณะเป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบซีปปี้ (The CIPP Model of Evaluation) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (C: Context Evaluation)

ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (P: Process Evaluation) และด้านผลผลิต (P: Product Evaluation) (Stufflebeam, 2003) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายการประเมินแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า และส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับข้างต้น จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ไปให้กลุ่มเป้าหมายทำการประเมิน จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Results)

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดัง Table 1

Table 1

The results of a study on problems and needs in enhancing speech, language, and communication skills for parents of children with special needs

แสดงผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

รายการ	ระดับปัญหา			ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง	4.72	0.45	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
ด้านทักษะและเทคนิคการสอนของผู้ปกครอง	4.71	0.46	มากที่สุด	4.91	0.29	มากที่สุด
ด้านทัศนคติของผู้ปกครอง	4.73	0.43	มากที่สุด	4.85	0.35	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้	4.74	0.44	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด
ด้านการอบรมและการสนับสนุนจากภายนอก	4.77	0.40	มากที่สุด	4.86	0.34	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.73	0.43	มากที่สุด	4.86	0.34	มากที่สุด

จาก Table 1 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, SD = 0.43) และมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, SD = 0.34) เมื่อพิจารณารายด้านในด้านปัญหา พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการอบรมและการสนับสนุนจากภายนอก

($\bar{X}$ = 4.77, SD = 0.40) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.74, SD = 0.44) ด้านทัศนคติของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.73, SD = 0.43) ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.72, SD = 0.45) และด้านทักษะและเทคนิคการสอนของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.71, SD = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้านในด้านความต้องการ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอนของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.91, SD = 0.29) รองลงมา คือ ด้านการอบรมและการสนับสนุนจากภายนอก ($\bar{X}$ = 4.86, SD = 0.34) ด้านสิ่งแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.86, SD = 0.35) ด้านทัศนคติของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.85, SD = 0.35) และด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.83, SD = 0.38)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นแนวทางการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า เนื้อหาสาระในหลักสูตรฝึกอบรมฯ ควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ และทักษะเชิงปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) การประเมินพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารเบื้องต้น 3) การฝึกการเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ในการพูดและฐานกรณ์ในการออกเสียง 4) หลักการสอนการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 5) ระบบและกลยุทธ์ที่ใช้ในการสื่อสารทางเลือกเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 6) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ 7) การจัดการพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร 8) เทคนิคการสอนงานสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร 9) เทคโนโลยี สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร และ 10) การติดตามผล การสรุปผล และการประเมินผล และควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง

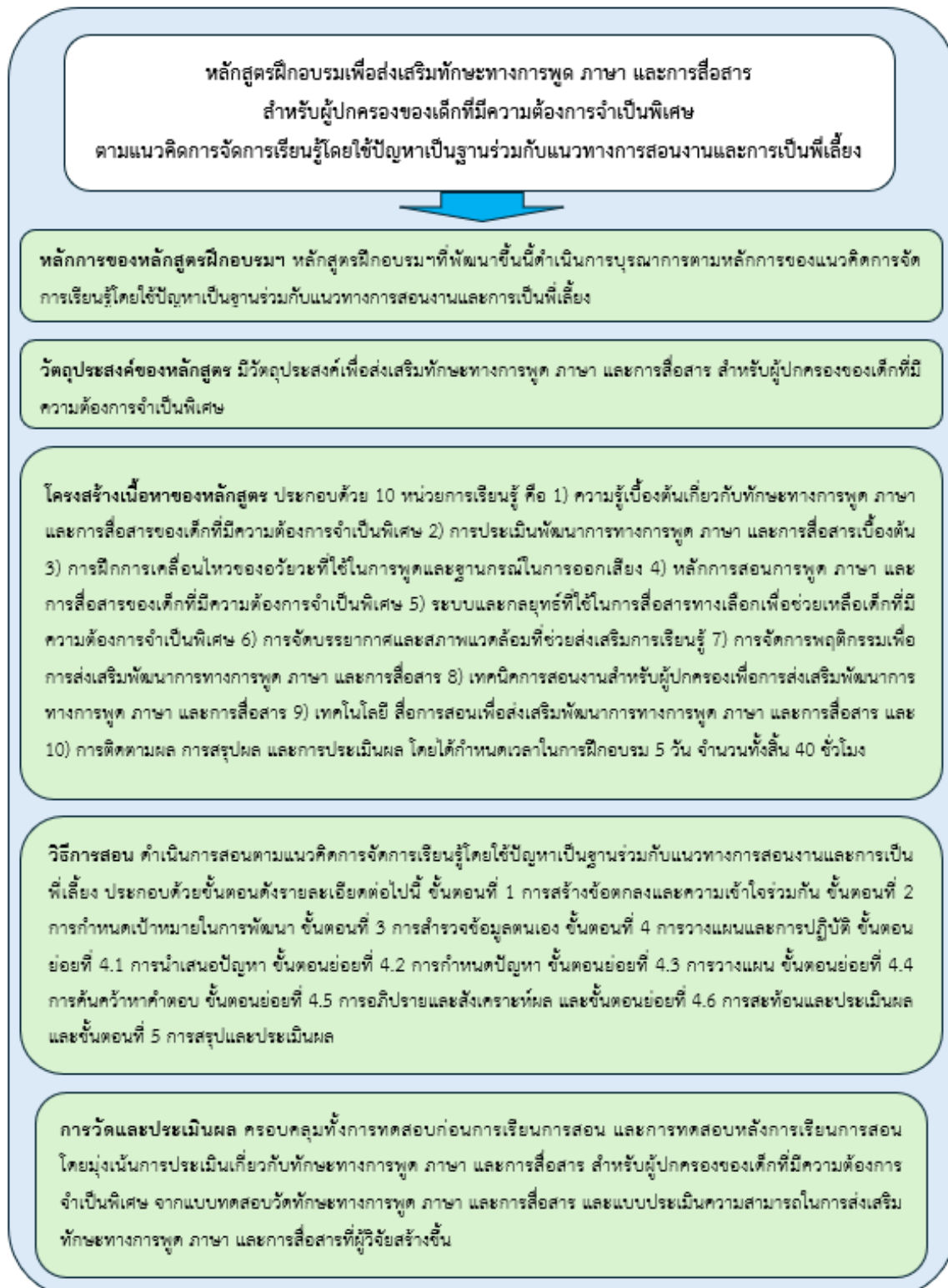
ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการอบรม และการวัดและประเมินผล ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ประกอบด้วยขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างข้อตกลงและความเข้าใจร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจข้อมูลตนเอง ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนและการปฏิบัติ ขั้นตอนย่อยที่ 4.1 การนำเสนอปัญหา ขั้นตอนย่อยที่ 4.2 การกำหนดปัญหา ขั้นตอนย่อยที่ 4.3 การวางแผน ขั้นตอนย่อยที่ 4.4 การค้นคว้าหาคำตอบ ขั้นตอนย่อยที่ 4.5 การอภิปรายและสังเคราะห์ผล และขั้นตอนย่อยที่ 4.6 การสะท้อนและประเมินผล และขั้นตอนที่ 5 การสรุปและประเมินผล และผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมฯ เพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมทั้งฉบับมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87, SD = 0.12) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

หลักสูตรฝึกอบรมฯ เพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง แสดงดัง Figure 1

Figure 1

The Curriculum for Enhancing Speech Language and Communication Skills for Parents of Children with Special Needs Based on Problem-Based Learning and Coaching and Mentoring

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง

ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า จากผลการตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลเบื้องต้น (Normality test) พบว่าได้ค่า $Z_{\text{Skewness}} = .147$, $Z_{\text{Kurtosis}} = .451$ และ Shapiro-Wilk = .963 (sig. = .359) สรุปได้ว่า ตัวแปรตามมีการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ จึงนำข้อมูลไปทดสอบด้วยสถิติที (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ดัง Table 2

Table 2

A Comparison of Parents' Ability to Promote Speech, Language, and Communication Skills in Children with Special Needs After Implementation of the Training Curriculum Relative to the 75% Criterion

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 75	$\bar{X}$	SD	t	Sig
หลังการทดลอง	30	60	45	55.37	1.69	33.570*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก Table 2 พบว่า ความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ ดัง Table 3

Table 3

A Comparison of Parents' Ability to Promote Speech, Language, and Communication Skills in Children with Special Needs Before and After Implementation of the Training Curriculum

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig
ก่อนการทดลอง	30	60	26.20	5.59	29	28.706*	.000
หลังการทดลอง			55.37	1.69			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก Table 3 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 26.20 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 55.37 เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ดัง Table 4

Table 4

A Comparison of Parents' Assessment Results on Their Ability to Promote Speech, Language, and Communication Skills After Implementation of the Training Curriculum Relative to the 75% Criterion

ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 75	$\bar{X}$	SD	t	Sig
หลังการทดลอง	30	60	60	71.31	2.87	22.617*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จาก Table 4 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ดัง Table 5

Table 5

Results of the Training Curriculum Evaluation

ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

รายการประเมินความเหมาะสม	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพ
ด้านบริบท	4.82	0.35	มากที่สุด
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.77	0.42	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ	4.83	0.38	มากที่สุด
ด้านผลผลิต	4.86	0.34	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.82	0.37	มากที่สุด

จาก Table 5 พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีคุณภาพในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, SD = 0.37) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.86$, SD = 0.34) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.83$, SD = 0.38) ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.82$, SD = 0.35) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.77$, SD = 0.42)

อภิปรายผล (Discussions)

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า 1) ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นแนวทางการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า เนื้อหาสาระในหลักสูตรฝึกอบรมฯ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ และทักษะเชิงปฏิบัติ รวมทั้งควรมุ่งเน้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประสบปัญหาและมีความต้องการในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารในระดับสูงมาก และขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาส่งผลให้ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหลานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในขณะที่เดียวกันความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสะท้อนอย่างชัดเจนว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านความรู้ และทักษะเชิงปฏิบัติ ในเรื่องต่างๆ อาทิ การประเมินพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารเบื้องต้น การฝึกการเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ในการพูดและฐานกรณีในการออกเสียง และหลักการสอนการพูด ภาษา และการสื่อสาร และในการจัดการเรียนรู้ควรดำเนินการตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง เนื่องจากแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในฐานะเป็นกลไกที่สำคัญในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะสำคัญหลากหลายด้าน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังช่วยเชื่อมโยงการเรียนรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนในการเผชิญปัญหาในวิชาชีพและในชีวิตจริง จึงนับเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ส่วนแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงเป็นกระบวนการที่เน้นทั้งแนวทางการสอนงานที่เป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ช่วยพัฒนาศักยภาพและความมั่นใจของผู้เรียนผ่านการตั้งคำถาม การสังเกตและการให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสะท้อนคิดและการนำทักษะไปใช้จริง อีกทั้งยังช่วยยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาในองค์กร ขณะเดียวกันการเป็นพี่เลี้ยงมีบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านวิชาชีพและส่วนบุคคล ช่วยสร้างเครือข่าย เสริมความมั่นใจ และเตรียมความพร้อมสู่ความสำเร็จ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงมีความสอดคล้องกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงอย่างชัดเจน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ฝึกคิดวิเคราะห์ และค้นหาแนวทางแก้ไขด้วยตนเอง ขณะที่การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการดังกล่าวผ่านการตั้งคำถาม ชี้แนะ สังเกต และให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างต่อเนื่อง จึงช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงเข้าใจปัญหาเชิงลึก แต่ยังสามารถพัฒนาทักษะและความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่าทั้งสองแนวทางเกื้อหนุนกัน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกลไกกระตุ้นการเรียนรู้จากปัญหา ส่วนการสอนงานและพี่เลี้ยงเป็นกลไกเสริมแรงและประคับประคองการพัฒนาทำให้การเรียนรู้เกิดผลอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่ผู้ปกครองมีปัญหาและความต้องการสูงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการพัฒนาบุตรหลานในความรับผิดชอบของตนเองให้มีพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารที่ดีขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Dunst and Espe-Sherwindt (2016) ที่ได้ระบุว่ากระบวนการในการพัฒนาบุตรหลานที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งเสริมสร้างสมรรถนะผู้ปกครองผ่านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสอนงาน และการประยุกต์ใช้ทักษะในกิจวัตรประจำวันจริง เพื่อให้ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาบุตรหลานต่อไป และสอดคล้องกับ Roberts et al. (2019) ที่ระบุว่าหากผู้ปกครองได้รับการฝึกฝนวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมภาษาอย่างเป็นระบบ เด็กจะมีพัฒนาการด้านภาษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Rush and Sheldon (2019) ที่ระบุว่าแนวคิดการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงเป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด การลงมือปฏิบัติ และการติดตามผลในบริบทจริง ซึ่งช่วยให้ผู้ปกครองสามารถใช้ทักษะได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในขณะที่เดียวกันการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Hmelo-Silver (2004) ที่ชี้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงช่วยพัฒนาและการถ่ายโอนความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นทั้งความรู้ ทักษะเชิงปฏิบัติการแก้ปัญหาจากบริบทจริง และกระบวนการพี่เลี้ยง จึงสอดคล้องกับทั้งกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ในระดับสากลอย่างชัดเจน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง

พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการอบรม และการวัดและประเมินผลการอบรม ตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง และผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า โดยรวมทั้งฉบับมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่พัฒนาขึ้น มีความสมบูรณ์ เป็นระบบ และมีความเหมาะสมในระดับสูงมาก โดยโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญครบถ้วน ทั้งด้านหลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการอบรมตามหลักสูตร และการวัดและประเมินผลการอบรม นอกจากนี้การบูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นลำดับ ช่วยให้ผู้ปกครองสามารถเรียนรู้จากปัญหาจริง วางแผน ปฏิบัติ สะท้อนผล และประเมินตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่มีความเป็นระบบและสอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาใช้อย่างชัดเจนมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Stefaniak et al. (2025) ที่ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องมีความเชื่อมโยงจากการวิเคราะห์ความต้องการผู้เรียนกับกระบวนการออกแบบกิจกรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังสอดคล้องกับ Hmelo-Silver (2004) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จากปัญหาจริงช่วยส่งเสริมความเข้าใจเชิงลึกและการถ่ายโอนความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ขณะเดียวกันการบูรณาการแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงมีความสอดคล้องกับ Rush and Shelden (2019) ซึ่งเน้นการวางแผนร่วม การปฏิบัติจริง ในบริบทชีวิตประจำวัน การสะท้อนคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง อันเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะผู้ปกครองให้สามารถนำทักษะไปใช้ได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ Saraphoca et al. (2021) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนนาเดื่อพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาเดื่อพิทยาคม จำนวน 30 คน เครื่องมือ คือ หลักสูตรฝึกอบรม มีดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเครื่องมือทุกชิ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล และหลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ 2.1) ความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) พฤติกรรมจิตสาธารณะหลังใช้หลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2.3) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับ Phoommisittipom et al. (2024) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ สำหรับครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฯ 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฯ 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฯ 4) เพื่อประเมินหลักสูตรฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในเขตจังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฯ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบทีแบบไม่อิสระ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 2) หลักสูตรฯ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก และกระบวนการสอนแบบอภิปราย ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฯ มีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับ

มากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฯ พบว่าศักยภาพด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรฯ พบว่า มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) หลักสูตรฯ มีระดับคุณภาพในด้านความเป็นประโยชน์ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง เท่ากับ 26.20 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง เท่ากับ 55.37 เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการยกระดับความสามารถของผู้ปกครอง ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็ก ซึ่งจากผลการเปรียบเทียบทั้งกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความสามารถในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจึงสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมฯ ที่พัฒนาขึ้น ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงนี้สามารถช่วยให้ผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน สอดคล้องกับ Amprayoon (2022) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการกระตุ้นพัฒนาการทางภาษาของเด็กออทิสติกโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรักษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกระตุ้นพัฒนาการทางภาษาของเด็กออทิสติกโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรักษา วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการฝึกพูดที่นักแก้ไขการพูดฝึกกระตุ้นทักษะทางภาษา รวมทั้งมอบหมายให้ผู้ปกครองเป็นผู้ฝึกเด็กต่อที่บ้าน มีการตรวจสอบกิจกรรมการฝึกพูดที่บ้าน มีการฝึกพูดทั้งหมด 3 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 3 เดือน ผลการวิจัย พบว่ามีคะแนนทางด้านความเข้าใจภาษาสูงกว่าก่อนเข้ารับกระบวนการกระตุ้น โดยคะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และพบว่าเด็กออทิสติกมีคะแนนทางด้านการใช้ภาษาสูงกว่าก่อนเข้ารับกระบวนการกระตุ้น โดยคะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ Thonghem and Piemkum (2017) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบพัฒนาการเด็กออทิสติกก่อน-หลัง 2) ศึกษาประสิทธิภาพฯ 3) ศึกษาผลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กออทิสติก จำนวน 10 คน และเด็กออทิสติกที่มีอาการรุนแรงน้อย อายุ 4-6 ปี จำนวน 10 คน ที่มารับบริการคลินิกส่งเสริมพัฒนาการ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือ คือ 1) แบบประเมินพัฒนาการเด็กออทิสติก 2) แบบประเมินผลการฝึกฯ 3) โปรแกรมการฝึกกิจกรรมฯ 4) แบบสอบถามฯ ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยทำการทดลองทุกวัน วันละ 60 นาที ผลการวิจัย พบว่า 1) หลังสูงขึ้นกว่าก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ประสิทธิภาพของ

โปรแกรมการฝึกสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมทั้งสอดคล้องกับ Kongchai et al. (2022) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ และ 2) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฝึกอบรม วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน โดยใช้วิธีเลือกสุ่มแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน ระดับชั้นละ 10 คน โดยการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรฝึกอบรม แบบวัดความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ แบบวัดความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ ที่มาและความสำคัญ แนวคิดพื้นฐาน หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า 2.1) ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษของลูกเสือมัคคุเทศก์ที่อบรมด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ หลังอบรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เท่ากับ 81.28 2.2) ความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมหลังเรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก และ 2.3) ความพึงพอใจของลูกเสือมัคคุเทศก์ต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสาร สำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวทางการสอนงานและการเป็นที่เลี้ยง พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีระดับคุณภาพในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลผลิต รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารสำหรับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูงมากในทุกมิติ ทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพจริง สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ และก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านผลผลิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถสร้างผลลัพธ์เชิงประจักษ์ต่อการพัฒนาความสามารถของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันระดับคุณภาพด้านกระบวนการและบริบทที่อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความเหมาะสมของแนวคิดการจัดการเรียนรู้และความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้ปกครอง ดังนั้นผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวมีความครบถ้วน มีคุณภาพสูง และมีความพร้อมในการนำไปใช้หรือขยายผลในบริบทอื่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Stefaniak (2025) ที่ระบุว่าการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การสะท้อนคิด และการประยุกต์ใช้จริงของผู้เรียนในกระบวนการต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมคุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้และผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยตรง อย่างไรก็ตามผลการประเมินที่อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านยืนยันถึงความเหมาะสม ความสอดคล้องภายในหลักสูตร และความเป็นไปได้ในการขยายผลสู่การใช้จริงในบริบทการพัฒนาผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และสอดคล้องกับ Samavardhana et al. (2011) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครองฯ เครื่องมือ คือ หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปกครองฯ ที่พัฒนาขึ้นจาก

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการฯ มากำหนดหัวเรื่อง หัวข้อหลัก หัวข้อย่อย เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมิน โดยผ่านการประชุมกลุ่มย่อยจากผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร จำนวน 10 คน นำข้อมูลที่ได้ไปยกร่างหลักสูตร นำเสนอที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทำการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งใช้การประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ผลการวิจัย พบว่า ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับดีถึงดีมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านบริบท (C) พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ และด้านความต้องการการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I) มีความเหมาะสม และมีคุณภาพระดับดี และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีและดีมากตามลำดับ 3) ด้านกระบวนการ (P) มีคุณภาพระดับดี และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ 4) ด้านผลผลิต (P) ผลการวิจัย พบว่า 4.1) ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมฯ อยู่ในระดับดี 4.2) พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับสูงขึ้นทุกกิจกรรม 4.3) ความสนใจทำกิจกรรมของลูกมีระดับมาก ด้านข้อเสนอแนะของผู้ปกครองคือต้องการที่จะให้มีการอบรมในกิจกรรมต่าง ๆ อีก เพราะจะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความหลากหลายทั้งประเภทของความบกพร่องและระดับความรุนแรง ดังนั้นผู้ที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ควรคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของผู้เรียน (ผู้ปกครอง) ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปรับหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
2. หลักสูตรฝึกอบรมนี้ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งต้องอาศัยเวลา ความต่อเนื่อง และความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรพิจารณาความพร้อมของผู้ปกครอง ทั้งด้านเวลา ภาระงาน แรงจูงใจ และทักษะพื้นฐาน ตลอดจนความเชี่ยวชาญของผู้ทำหน้าที่สอนงานและพี่เลี้ยงอย่างรอบคอบ หากขาดความพร้อมหรือการสนับสนุนที่เพียงพออาจส่งผลต่อประสิทธิผลของหลักสูตร จึงควรมีการประเมินความพร้อมก่อนดำเนินการ และจัดระบบสนับสนุนติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. ผู้ที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเกิดผลลัพธ์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการอบรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการใช้หลักสูตรในระยะยาวเพื่อประเมินความคงทนของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้ปกครอง รวมถึงผลที่เกิดขึ้นกับพัฒนาการทางการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็กในระยะยาว
2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ผู้ปกครองในพื้นที่ต่างภูมิภาค เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเที่ยงตรงและความสามารถในการอ้างอิงผลการวิจัย
3. ควรศึกษาผลของหลักสูตรต่อพัฒนาการของเด็กโดยตรง นอกเหนือจากความสามารถของผู้ปกครองเพื่อยืนยันประสิทธิผลของหลักสูตรในเชิงผลลัพธ์ต่อผู้เรียนอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

References

- Amprayoon, Y. (2022). The Effects of Stimulative Process on Language Development for Autistic children with the Involvement of their parents. *Rajanukul Journa*, 34(2), 23-37. <https://he03.tci-thaijo.org/index.php/RJJ/article/view/987> [in Thai]
- Barrows, H. S. (1996). Problem-based learning in medicine and beyond: A brief overview. *New Directions for Teaching and Learning*, 68, 3–12. DOI: 10.1002/tl.37219966804
- Bruner, J. (1983). *Child's talk: Learning to use language*. Oxford University Press.
- Buschmann, A., Jooss, B., Rupp, A., Feldhusen, F., Pietz, J., Philippi, H., & Ritterfeld, U. (2015). Parent based language intervention for 2-year-old children with specific expressive language delay: A randomised controlled trial. *Archives of Disease in Childhood*, 94(2), 110–116. DOI: 10.1136/adc.2008.141572
- Dunst, C. J., & Espe-Sherwindt, M. (2016). *Family-Centered Practices in Early Childhood Intervention*. In B. Reichow, B. Boyd, E. Barton, & S. Odom (Eds.), *Handbook of Early Childhood Special Education* (pp. 37–55). Springer International Publishing.
- Dunst, C. J., Trivette, C. M., & Hamby, D. W. (2007). Meta-analysis of family-centered help giving practices research. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 13(4), 370–378. DOI: 10.1002/mrdd.20176
- Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235–266. DOI: 10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3
- Kasari, C., Gulsrud, A., Wong, C., Kwon, S., & Locke, J. (2010). Randomized controlled caregiver mediated joint engagement intervention for toddlers with autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40(9), 1045–1056. DOI: 10.1007/s10803-010-0955-5
- Kashinath, S., Woods, J., & Goldstein, H. (2006). Enhancing generalized teaching strategy use in daily routines by parents of children with autism. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 49(3), 466–485. DOI: 10.1044/1092-4388(2006/036)
- Knight, J. (2007). *Instructional coaching: A partnership approach to improving instruction*. Corwin Press.
- Kongchai, I., Vonganusith, V., & Chomnankit, P. (2022). Development of Training Curriculum to Enhance English Listening and Speaking Ability for Cultural Tourism for Guide Scouts Based on Context-Based Learning, Collaborative Learning and Scaffolding. *Journal of Buddhist Anthropology*, 7(6), 270 - 281. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/257687> [in Thai]
- Paul, R., & Norbury, C. F. (2012). *Language disorders from infancy through adolescence: Listening, speaking, reading, writing, and communicating* (4th ed.). Elsevier.
- Phoommisittiporn, A., Duangwiset, B., Jai-ngam, S., & Changpinit, S. (2024). The Development of Curriculum to Enhance Special Education Research Potential for Teachers in Inclusive Schools. *Journal of Education and Innovative Learning*, 4(1), 97-112. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jeil/article/view/266367> [in Thai]
- Rhodes, J. E. (2005). *A model of youth mentoring*. In D. L. DuBois & M. J. Karcher (Eds.), *Handbook of youth mentoring* (pp. 30–43). Sage Publications.

- Roberts, M. Y., & Kaiser, A. P. (2011). The effectiveness of parent-implemented language interventions: A meta-analysis. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 20(3), 180–199. DOI: 10.1044/1058-0360(2011/10-0055)
- Roberts, M. Y., Curtis, P. R., Sone, B. J., & Hampton, L. H. (2019). Association of parent training with child language development: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 173(7), 671–680. DOI: 10.1001/jamapediatrics.2019.1197
- Rush, D. D., & Shelden, M. L. (2019). The early childhood coaching handbook (2nd ed.). Paul H. Brookes Publishing.
- Samavardhana, K., Tiantong, M., Methapatra, P., & Stirayakorn, P. (2011). Development Parents Training Curriculum to Organize Activities Promoted Early Childhood Learning Experience. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal*, 5(3), 95-104. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rmu/article/view/23322> [in Thai]
- Saraphoca, K., Nanthasri, W., & Sateannopakaow, P. (2021). Development of a Training Curriculum to Enhance Public Mind of Students in Naduapittayakhom School under the Secondary Educational Service Area Office 22. *Journal of Research and Development Buriram Rajabhat University*, 16(1), 51–68. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/249737> [in Thai]
- Savery, J. R. (2015). *Overview of problem-based learning: Definitions and distinctions*. In A. Walker, H. Leary, C. E. Hmelo-Silver, & P. A. Ertmer (Eds.), *Essential readings in problem-based learning* (pp. 5–15). Purdue University Press.
- Stefaniak, J. E. (2025). The utility of design thinking to promote systemic instructional design practices in higher education. *TechTrends*, 64, 12–19. DOI: 10.1007/s11528-019-00453-8
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation* (pp. 31–62). Kluwer Academic Publishers. DOI: 10.1007/978-94-010-0309-4_4
- Thonghem, A., & Piemkum, P. (2017). Parental Engagement in Promoting the Development of the Autistic Children In Child and Adolescent Mental Health Rajanagarindra Institute (CAMRI). *Journal of Research and Development in Special Education*, 6(2), 21-36. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/rise/article/view/9657> [in Thai]